

Szivárvány

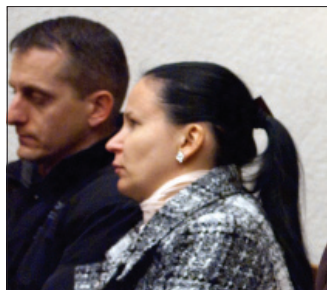
A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2010/3

Kapcsolat – elköteleződéssel

Arcok a
Házasság Hete 2010
programunkról

„Szivárványívet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” 1Móz 9,13

Istentiszteletünk jövője (3.)

Milyen legyen református istentiszteletünk?

Gyülekezeti hétvégénken (2009. nov. 5-7.) Istentiszteletünk jövője címmel Dr. Fekete Károly, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára tartott előadásokat, melyek szerkesztett változatából az utolsót közöljük. (Szerk.)

1. A szóhasználat és a terminológia zavarai

Jelenleg szinte minden alkalmunk istentisztelet-jellegű, ezért semmi sem igazán az. Ezért istentiszteletünk jövőjének egyik kulcsa, hogy az egyműfajúság helyett több műfajú gyülekezeti alkalmakat kínáljunk. A jövő gyülekezeti életében karakteresednie kell a hagyományos istentiszteletnek és az egyéb gyülekezeti alkalmak liturgikus részének.

2. Mire jó az istentisztelet?

- Az istentisztelet az ember identitásra találásának eszköze.
- Az istentisztelet segít távolságot tartani az Istentől elidegenedett társadalommal szemben.
- Az istentisztelet segít a létezést ünnepegni.
- Az istentisztelet alkalmat ad az élethez szükséges önfeledt harmónia megélésére.

3. Milyen legyen a jövő református istentisztelete?

- *Ne az egyházkormányzói hiúság, hanem a teológiai felismerések alakítsák az istentisztelet rendjét.* Furcsa XX. századi tapasztalat, hogy a liturgiai reformokba mindig keveredett valamilyen egyházkormányzói érdek, amely felülírta a teológiai-közösségi szempontokat. El kell jönnie annak a kegyelmi állapotnak, amely a teológiai felismerések megvalósulását

segíti a megújuló istentiszteletért.

- *Formai uniformizálás helyett szükséges az elvi-teológiai egységesség.* A liturgiai megújulásnak vannak teológiai előfeltételei. A gyülekezeteknek szembesülniük kell az istentisztelet alapkérdéseivel, és elvi döntést kell hozni arról, hogy miért szükséges más megközelítés, változtatás a korábbi istentisztelet-felfogáson. Az istentisztelet igazán gyülekezeti ügy, ezért közösen kell tanulni, tudatosan részt venni benne.

- *A liturgikus megújulás ne megkötő, hanem felszabadító istentiszteleti rendeket szüljön.* Többféle rend szükséges, akár 3-4 típus felkínálásával. Nem kényszeríteni ott, ahol a szerteágazóbb liturgia szellemi-tárgyi-adottságbeli feltételei hiányosak, de nem gúzsba kötni ott, ahol a gyülekezetben sokféle feltétel adott a gazdagabb elemeket tartalmazó istentisztelet ünnepléséhez. A mérce ne a minimalizálás legyen, hanem a sokszínű, tartalmas istentiszteleti életre ösztönzés. A német gyakorlati teológus, Lange abban látta az uniformizálás veszélyét, hogy annak következtében elvész az egyház szituáció-érzékenysége és szituáció-közelsége.
- *Igehirdetés és sákramentum együttállása adja meg az istentisztelet két fókuszát.* A homiliás és sákramentumos istentisztelet kérdésében a teológiai eligazítás-kutatás egyértelmű: a két rész elválaszthatatlan. Már a két világháború között előrehaladott kutatások folytak az első keresztyének liturgikus életéről, amelyben Gaugler és Cullmann eredményei nagy hatással voltak az istentisztelet bibliai alapjaihoz való

Istentiszteletünk jövője (3.)

visszatérésre. Kimutatták, hogy a homiliás és a sákramentumos rész eredetileg együvé tartozott.

– *Az istentisztelet egésze teremtsen meg a kötött és a szabad elemek egyensúlyát.* Cullmann szerint az őskereszténységben a Lélek szabadsága és a liturgia kötött jellege együttesen szolgálta a gyülekezet építését. Pál mindkét elemet a közösség szempontja alá rendelte, így egyrészt a kötött részek nem szegényítették el az istentiszteletet, de nem is tették élettelené, másrészt a szabad elemek nem okoztak anarchiát, és kizárták a szektásodás veszélyét. A jelenlegi református istentisztelet ki van szolgáltatva a lelkipásztor diszponáltságának, indiszponáltságának. Az állandó kötött rész és az istentisztelet kötött elemei függetlenek a lelkipásztor lelki állapotától.

– *Az istentiszteleten jelenjen meg a gyülekezeti aktivitás.* Az istentisztelet nem a lelkipásztor egyszemélyes produkciója, hanem az egész gyülekezet részvételével zajlik. A gyülekezet nem „hallgatóságként” van jelen, hanem együtt él az istentiszteleti elemek végrehajtása közben az istentiszteletet vezető lelkipásztorral. Az istentisztelet válaszelemeinél, s ahol csak lehet – megfelelő felkészítés után –, az arra alkalmas gyülekezeti tagok bevonása kívánatos. A gyülekezet cselekvő részvételének liturgikai alapelve szerint arra kell törekedni, hogy a református istentiszteleten az, ami a gyülekezeté, ne legyen a szószék monopóliuma. A lelkipásztor is felvállalhat a gyülekezet képviselőjeként bizonyos felelő elemeket, de törekedni kell arra, hogy ez ne kisajátítás legyen. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy szóra bírjuk a gyülekezetet.

– *A Szentírás igényes megszólaltatása a*

méltó. A vasárnap délelőtti istentisztelet fontos liturgiai eleme a lekcio, amikor hosszabb bibliai idézetet hall a gyülekezet. Ez is arra emlékeztet bennünket, hogy Isten megszólalása, hozzánk fordulása nélkül nincs istentisztelet. Isten szól, hogy mi felelhessünk Neki imádságban, énekben, hálaáldozatban és engedelmes életfolytatásban. Ez a szimbolikus jelentősége a leciónak, de van egy praktikus vonása is: kapcsolatban kell állnia a prédikáció textusával, hogy annak kibontását előkészítse. Hálas dolog az igehirdetőnek és élményt jelentő az igehallgatóknak, ha a lelkipásztor, használva a bibliai teológiából megtanult összefüggéseket, a Lélektől vezetett fantáziával, tudatosan keresve választ lekciónak. Meggazdagítja mindezt az, ha az olvasmányt arra felkészített gyülekezeti tagok olvassák fel.

– *Az egyházi év komolyabban vétele.* Ravasz László már évtizedekkel ezelőtt megfogalmazta: „Az igehirdetőnek tudnia kell, hogy bár nálunk szabad textusválasztás van és minden perikópát elvből elvetünk: az egyházi év mint az üdvtörténetnek s egyszersmind az üdvrendnek idői vetülete, kötelességünkkel teszi, hogy egy egész évre igehirdetői tervet dolgozzunk ki, s ezt évenként úgy állítsuk össze, hogy bizonyágtételünk mindig új, friss, gazdag és változatos legyen.” Egy olyan korban, amikor összekeverednek a munkanapok és az ünnepek, amikor szétzilálódnak az ünnepi tartalmak, akkor még fontosabb kötelessége az istentiszteleti életnek, hogy őrizze és jelezze az idő strukturáltságát. Az egyházi év nemcsak az üdvtörténeti ünnepekkel, hanem a vasárnapok rendjével is mederbe tereli az életünket, igehirdetésünket, szolgálatunkat.

Középpontban a házasság

„Egyedül nem megy.” Legalábbis nem úgy, ahogyan azt szeretnénk, ahogyan gyermekkorunkban elképzeltük magunknak. A házasság – csakúgy, mint a hit – statisztikailag igazolhatóan védőfaktort jelent sokféle civilizációs betegséggel szemben. A jó házasság biztosítja a kiegyensúlyozott, boldog családi életet, a felnövekvő generáció harmonikus fejlődését. A házasság, ami valamikor életre szóló szövetséget jelentett, mára kölcsönös előnyökön alapuló szerződés lett sokak számára. Olyan szerződés, amely bármikor felbontható, ha a nehézségek túlsúlyba kerülnek, vagy ha már „nem szeretem úgy a páromat, mint azelőtt.” A megkötött házasságok több mint fele 10 éven belül válással végződik. Természetes következménye ez annak, ha egy házasságból hiányzik a nehézségeket is felvállaló teljes elköteleződés. Következménye annak, ha a másikat nem Istentől kapott ajándéknak, útitársnak látjuk az egész életre szóló „szeretet-kalandban.” Ehelyett nyűgnek, tehernek, koloncnak, legalábbis az első időszak lángolását követően.

Lehet másképpen! Mert nem a házasság intézménye, hanem az Istentől elszakadt ember az, aki válságba jutott. Erre hívta fel a figyelmet a Bibliai Házasságigazgató Szolgálat és gyülekezetünk közös szervezésében, a „Házasság hete” nemzetközi ökumenikus kezdeményezéshez kapcsolódó hétvégi programsorozat február 12-14. között. A programban áhítatok, személyes beszámolók, filmvetítés, beszélgetés, valamint tematikus előadások szerepeltek. Tanítást kaptunk arról, hogy a két nem különbözőségei miatt természetesek a viták, konfliktusok. Különböző igényeink, vágyaink vannak, de összecsiszolódva

sok öröm vár a házaspárookra. Pénteken és szombaton összesen több mint háromszáz résztvevője volt a programoknak, amelyeket a vasárnap délelőtti istentisztelet zárt.

Hasznos volt a hétvége, ha ennek eredményeként a programokra ellátogató házasságkötés előtt álló fiatalok tudatosabban készülnek életük nagy döntésére. Hasznos volt a hétvége, ha abban segített házaspároknak, hogy tisztábban lássák, hol tart, és milyen irányba fordult kapcsolatuk. Hasznos volt, ha segített abban, hogy jobban ismerjük, jobban szeressük egymást. Áldás volt a hétvége, ha csak kicsit is hozzájárult ahhoz, hogy életük alkonyán minél többen el tudják mondani házasságukra visszagondolva:

„Európa e szomorú táján
Jó volt az élet teveled, Drágám.”

Dr. Hodossi Sándor
tájékoztatási bizottság

Hitmélyítő hétvége – Gál Judit

Ételosztás a hajléktalanok között

A színezés mint misszió

A tapasztalt misszionáriusok azt szokták mondani, hogy Isten ígéje akkor található elfogadásra, ha a célközösség nyelvén és szokásain keresztül, szinte észrevétlenül hirdetjük az evangéliumot. Nagyon igaz ez a gyermekek körében végzett misszióra is. Ezért szeretnek a gyermek- és hittanórák vezetői, az egyházi óvodák pedagógusai rajzolni, színezni, festeni, ragasztani a kicsikkel. Az sem mellékes, hogy e kézműves munkák még azoknak is fejleszthetik az önbizalmát, akik korántsem olyan tehetséges rajzolóak. Vagy 22 évvel ezelőtt, a Mester utcai gyermekórára lelkesen elkészített, *Józsefet eladják testvérei* című, kissé kusza kompozíciójú, Salvador Dali (nagyon) korai, „színes ceruzás korszakára” emlékeztető, közepszerű munkámat még a Reformátusok Lapjában is közzétették. Ezért kaptam életem első honoráriumát, a személyi jövedelemadó levonása után nettó 42 Ft-ot! Ne nevéssünk, nagy összeg ez, azóta számos publikációmért éppen 42 Ft-tal kevesebbet díjazták.

A mai kicsinyek is nagy örömmel alkotnak. A Nagyerdei gyermekórák legtöbbször alig várja az alkalom utolsó részét, amikor végre körbe lehet ülni az asztalokat, és a bibliai történetet színezés és rajzolás formájában feldolgozni. Szeretek körbejárni és nézelődni ilyenkor: az egész művészettörténet lefut az ember szeme előtt. Mint én is egykoron, sok gyermek megfelelő technikai tudással, tapasztalt színkezelési és vonalvezetési képességgel rendelkezik. Rendszerint ők kapják a dicséretet, a zizit, jobb publikációs körülmények között meg is jelenhet-

nének az egyházi sajtóban: a *tisztességes realista kismesterek* közé sorolhatók. A valóban izgalmas munkák felismeréséhez azonban empatikusabb figyelem szükséges. Vannak ugyanis, akik élénk színekkel, az előrerajzolt kereteket egyáltalán figyelembe nem vevő, lendületes és csapongó ceruzahasználattal tűnnek ki, akár az *expresszionisták*. Még érdekesebb a *kubizmus* jelenléte: a kissé kockafejű Pál apostol ráadásul teológiai üzenetet is hordozhat. De ez már a *politikai művészettel*, időnként a *szocialista realizmussal* is érintkezik: ezért is szeretek kopasz, kerekfejű Pilátusokat látni a papíron.

Az extrém munkákkal persze nem könnyű kezdeni valamit pedagógusként. De gondoljunk bele: ha az üres, fehér lapot visszaadó gyermek azt mondja, hogy „rajta van az egész tereméstörténet”, nem a *konceptualista* hagyományhoz vonzódik inkább? A rajzát, színezését – bárhogyan sikerült az – látványos mozdulattal összegyűrő, darabokra szaggató és a sarokba hajító, rosszcsont gyermekek alkotásait pedig, kellő türelemmel, akár az akcionisták felől is lehet szemlélni...

A gyermekmisszió célközönsége tehát igen sokféle, az evangélium azonban a rajzolás és színezés nyelvén is bizonyosan elér hozzájuk. S hogy ez tudatosul is bennünk, arról egy néhány héttel ezelőtti vasárnapi gyermekórán győződhettem meg, amikor egy kislány, végignézve társai munkáit, ezt mondta: „különbözően színezünk, de Istennek mindegyik tetszik”.

dr. Fazakas Gergely

Önértékelés vagy önelégültség

Allport, amerikai szociálpszichológus szerint az érett személyiségnek különböző ismertetőjegyei vannak: a valósághű észlelés, meghitt viszony másokkal, egységesítő életfilozófia, érzelmi biztonság stb. Az érzelmi biztonság azt jelenti, hogy az ember értékeli, elfogadja önmagát, tisztában van képességeivel és adottságaival, nincs kisebbségi érzése, optimista, elégedett azzal, amit el tudott érni, szembe tud nézni az esetleges problémákkal, bízik abban, hogy meg tudja azokat oldani.

Nem nehéz túlzásba vinni az önértékelés harmonikus mértékét, és túlzott büszkeséggel tekinteni az elért eredményekre, önmagunkra. A tömegkommunikációs eszközök szereplőinél gyakran látunk példákat erre: nagyképűség, beképzeltség, önelégültség formájában. Fenn az ernyő, nincsen kas – jellemzi a népi bölcsesség azt az attitűdöt, amikor a kifelé nagyobb értéket mutató személy valójában szegény. Kevély – minősíti a beképzelt embert a Biblia, és azt is megfogalmazza, hogy mi erről az Isten értékítélete: Gyűlöli az Úr a kevély szemeket (Péld 6,17), „Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosaknak pedig kegyelmét adja”(Jak 4,6).

Manapság, siker-orientált társadalmi viszonyaink közepette, az elénk állított modell a túlzottan magabiztos, önelégült, énközpontú, másokat lekezelő, arrogáns, tekintélyt nem tisztelő, felfuvalkodott „celeb”. Aki önmagát sztárolja, és kizárólag a saját nézőpontját és érdekeit tekinti elfogadhatónak, bárki másét kigúnyolja, lenézi. A Biblia korában is jól ismerték ezt az embertípust, de meg is kapta a megfelelő besorolását:

„ezt mondod: gazdag vagyok, meggazdagodtam és nincs szükségem semmire, de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szájalmas, a szegény, a vak és a mezítelen” (Jel 3,17). Vannak olyan emberek, akik önmaguk körül forognak, egocentrikusak, éntúltengésük van. Túlbecsülik önmagukat, szinte nárcisztikus módon. Mindez akadályozóan hat az emberi kapcsolatokon kívül a szellemi életre is, ui. nem juthat istenismeretre az, aki önmagát isteníti. Aki úgy érzi, hogy mindene megvan, az nem tud befogadni és növekedni. Önelégültsége megakadályozza az elfogadást és hiányosságai elismerését. Ha nincs hiányossága, nincs szüksége Istenre. Az ilyen ember elfojtja hiányait, kapcsolatai nem őszinték, elszigetelődik az emberektől és Istentől.

A másik véglet az, aki mindig elégedetlen önmagával, a valóságosnál negatívabban értékeli önmagát is, helyzetét is. Nem ismeri fel értékeit, irigyen tekint másokra, és a végső egyenleg, amit kiállít önmagáról, mindig mínuszos. A túlzott büntudat, öngyűlölet nem kedves Isten előtt. „Szeresd felebarátodat, mint magadat” (Máté 19,19) – biztat az Ige arra, hogy önmagunkat mint Isten képmását becsüljük. Istent és a másik embert is jobban tudja tisztelni az, aki önmagát is értékeli.

A keresztyének szemében a szerénység érték. A Biblia is ezt erősíti: „Jobb szelíd lelkűnek lenni az alázatosok közt, mint zsákmányon osztozni a gögösök közt” (Péld 16,19). Szerénységünk hátterében annak kell állnia, hogy tudjuk, amink van, azt Istentől kaptuk. „Dicsekedhetik-e a fűrész azzal szemben, aki vág vele?

Önértékelés vagy ...

Fontosabb-e a fűrészes annál, aki húzza?” (Ézs 10,15) Előfordulhat azonban, hogy a keresztyének túlzottan alázatosak, és bármilyen dicséretet visszautasítanak, mondván, hogy Istené a dicsőség. Esetenként ez visszatetsző, sőt komikus is lehet. Pl. amikor a gyermeke születése miatt kapott gratulációt az apuka azzal hárítja el, hogy Istené a dicsőség, nekem semmi közöm hozzá. Az is előfordul, hogy az alázatoskodás csak látszólagos, valójában álszerénység. Az ilyen magatartás a farizeusi hozzáállással mutat rokonságot. „Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázna, vagy mint ez a vámszedő is. Böjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenből, amit szerzek” (Luk 18, 11-12).

Az érett keresztyén magatartás sem nem túlzottan alázatoskodó, sem nem önmagát felmagasztaló. Urunk arra bátorít bennünket, hogy legyünk tisztában a tőle kapott értékeinkkel és ajándékainkkal, és éljünk bátran ezekkel. Tartást és méltóságot adhat az a tudat, hogy mindezeket Istentől kaptuk, sáfárságra. Tudatosítsuk magunkban azt a megtiszteltetést és kiváltságot, hogy hozzá tartozhatunk.

„Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: *Isten gyermekeinek* neveznek minket, és azok is vagyunk” (1Ján 3,1). „Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldötte Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt kiáltja: Abbá, Atya! Úgyhogy már nem vagy szolga, hanem fiú, ha pedig fiú, akkor Isten akaratából örökös is” (Gal 4,6).

dr. Kálmánchey Márta

Összetartozásunk napja

A 280 ülőhelyes templomunkba régebben 100 pótshézkerült be, 1995-ben az új karzattal további 80 ülőhellyel bővült az épület. A 2008 óta a templommal összenyitható átriumba, ha kell, további 100 széket helyezhetünk el. 1998 óta a fél 9-es és a fél 11-es istentiszteleti közösség tagjai alig szoktak találkozni egymással.

Gyülekezetünk egységének megélésére igazán csak a 350 fős nagytáborainkban van lehetőség. Szükségünk lenne néha a nagy gyülekezeti közösség élményét megélni itthon is, a kibővített épületben.

Évente egyszer – az idén április 25-én – célszerű lenne megtartani az „**összetartozásunk napját**”, amikor is egy vasárnap délelőtt nem két külön istentisztelet lenne, hanem csak egy hosszabb alkalmat tartanánk, valószínűleg 9-től 11 óráig, mely két 45 perces részből és közte egy kb. 30 perces szünetből állna. Így az alkalom előtt és után, valamint a szünetben is több idő jut az egymással való kötetlen beszélgetésre. Ezen a kivételes vasárnap délelőttön csak egyszer lenne igehirdetés, de lehetne biznyságtétel, több és változatosabb éneklés, vers, jelenet, esetleg rövidke vetítés és a legfontosabb, sok testvéri, kötetlen beszélgetés, hiszen összetartozunk.

Püski Lajos

„Tudjátok meg, hogy az ÚR az Isten! Ő alkotott minket, az övéi vagyunk: az ő népe és legelőjének nyája.” (Zsolt 100,3)

Hírek

- ♦ **Egyházmegyei ifjúsági nap** lesz márc. 27-én, szombaton a Nagytemplomban.
- ♦ **Óraállítás** március 28-án, vasárnapra virradóan.
- ♦ **Családi istentisztelet** március 28-án, délután 3 órakor lesz az önkormányzati iskolába járó hittanosoknak és szüleiknek.
- ♦ **Felnőttek keresztelese és konfirmációja** lesz márc. 28-án, virágvasárnap a fél 11-es istentiszteleten.
- ♦ **Úrvacsorai előkészítő alkalmak:** márc. 31-ápr. 3. között, szerda-szombat 6 óra.
- ♦ **Nagypénteki istentisztelet** ápr. 2-án fél 11-kor.
- ♦ **Húsvétvasárnap** úrvacsorás istentisztelet fél 9-kor és fél 11-kor, 5 órakor zenés áhítat.
- ♦ **Húsvéthétfőn** istentisztelet fél 11-kor.
- ♦ **Éden koncert** lesz ápr. 9-én 19 órától a Nagytemplomban.
- ♦ **Gyülekezeti nagytáborunkról** részletes információ a februári számban.

1% + 1%

- ♦ Az egyik 1% átutalásához *Református Egyházunk* technikai száma: **0066**.
- ♦ A másik 1% átutalásához *“Nagyerdei Egyházközségért” Alapítvány* adószáma: **18545269-1-09**.

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor)

- Márc. 7.** Kovács Szilárd orgonál
Márc. 14. Bodnár Ildikó és Versánszky Ildikó hegedül, Antall Barbara gordonkázik, Karasszon Dezső orgonál
Márc. 21. Vox Antiqua együttes énekel, vezényel Kiss Csaba
Márc. 28. Farkas Alíz orgonál
Ápr. 4. Karasszon Dezső zongorázik és orgonál

Imádkozzunk...

- ♦ szülőkért és családokért,
- ♦ felnőttként konfirmálókért.

Információ

Gyülekezeti honlapunk címe, melyen a *Szívárvány* is megtalálható:

www.refnagyerdo.hu

E-mail: refnagyerdo@gmail.com

Kórházlelkészek:

Kenézy Kórház – 511-777/1943

Klinika – 600/4978 (üzenetrögzítő)

Méliusz Református Rádió – 88 MHz-en
URH sávban városon belül

Szívárvány –

a Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközség hírlevele
4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811

Felelős kiadó: Püski Lajos

Nyomda: REXPO Kft.

18. évfolyam 3. szám

Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917

Gyülekezeti honlapunk címe: www.refnagyerdo.hu

Tördelés: Bene Lászlóné

Készült 450 példányban

Megjelenik havonta